

Kauppätieteellinen tiedekunta

AB50A8000 Kandidaatintutkielma

Yritysjuridiikka

Pikavipit – koronkiskontaa ilman sääntelyä?

Instant loans –loansharking without regulations?

Pekka Pursiainen

0329382

Tarkastaja: Matti Niemi

Lyhenteet

FinanssivalvontaL= Laki Finanssivalvonnasta 19.12.2008/878

HE = hallituksen esitys

HenkilöTL= Henkilötietolaki 22.4.1999/523

KA = kuluttaja-asiamies

KK = kirjallinen kysymys

KKO = Korkein oikeus

KorkoL = Korkolaki 20.8.1982/633

KorkoL 2009 = Vuoden 2009 ja 1.2.2010 voimaan astuva korkolaki

KRP = keskusrikospoliisi

KSL = Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38

KSL 1986 = Vuoden 1986 kuluttajansuojalain muutokset

KSL 1993 = Vuoden 1993 kuluttajansuojalain muutokset

KSL 2009 = Vuoden 2009 ja 1.2.2010 voimaan astuva kuluttajansuojalaki

KTM = Kauppa- ja teollisuusministeriö

LuottolaitosL = Laki luottolaitostoiminnasta 9.2.2007/121

KäO = kärjäoikeus

MAO = markkinaoikeus

MT = markkinatuomioistuin (1.3.2002 alkaen markkinaoikeus)

Optula = Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos

Rata = Rahoitustarkastus

RL = Rikoslaki 19.12.1889/39

RL 2009 = Vuoden 2009 ja 1.2.2010 voimaan astuva rikoslaki

Tal.hal.nk. =Taloudenhallinnan neuvottelukunta

TEM = Työ- ja elinkeinoministeriö

(muodostettu 1.1.2008. Kauppa- ja teollisuusministeriöstä sekä Työministeriöstä)

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
1.1 Tutkimusongelma, tavoitteet ja rajaukset	3
1.2 Keskeiset käsitteet ja kirjallisuuskatsaus.....	3
1.3 Tutkimuksen rakenne	5
2. Pikavipit – yleinen katsaus	6
2.1 Mikä se on?	6
2.2 Ilmiö	7
2.3 Mihin käytetään ja kuka käyttää?	9
3. Pikavippeihin vaikuttava lainsäädäntö oikeustapauksineen ja tutkimus koronkiskonnasta	11
3.1. Laki luottolaitostoinnasta	11
3.2 Kuluttajansuojalaki ja sen vaikutukset.....	11
3.2.1 Yleistä	11
3.2.2. Markkinointia rajoittava lainsäädäntö	12
3.2.3. Etämyynti.....	13
3.2.4. Takaisinmaksuaika ja peruuttaminen	14
3.3. Viranomaisten alaa koskeva ohjeistus	15
3.3.1 Kuluttaja-asiamies	15
3.3.2. Taloudenhallinnan neuvottelukunta.....	16
3.3.3. Tietosuojavaltuutettu	16
3.4. Alan itsesääntely – Suomen Pienlainayhdistys	17
3.5. Keskusrikospoliisin tutkimus koronkiskonnasta	18
3.5.1. Professori Ari Saarnilehdon lausunnot ja tilastokeskus	20
3.5.2. Luoton vakuudettomuus	21
3.5.3. Valvonnan alla oleva korko vs. huomattavasti korkeampi korko – loppulausumat KRP ja Ari Saarnilehto	22
3.6. Vertailun vuoksi: Sosiaalista lainaa myöntävät yhteisöt -Lappeenrannan teknillisen yliopiston ylioppilaskunnan vippilaina	25
4. Lakimuutoksien vaikutukset ja arvio tulevasta	26
4.1. Oikeustapauksia	27
4.1.1. Lappeenrannan kärjäoikeus (Tuomio 06/425)	27
4.1.2. Markkinaoikeus (Dnro 36/08/M2)	29
5. Yhteenveto	32
6. Lähteet.....	34

1. Johdanto

Pikavippi liiketoiminta on räjähtänyt käsiin muutamassa vuodessa ensimmäisten toimijoiden tultua markkinoille. Vippimainoksia on nykyisin niin kadunvarsilla, bussipysäkeillä, sanoma- ja aikakauslehtien sivuilla kuin myös mainospostin seassa. Kuluttajan ulottuville on tullut aivan uudenlainen rahoituksen tarjontamuoto. Vielä muutama vuosi sitten kuluttajalla oli rahoituksen saamiseksi niukasti vaihtoehtoja, esimerkiksi perinteinen pankkilaina takaajineen tai vakuuksineen vaativat henkilökohtaista läsnäoloa lainanhakutilanteessa. Eri kauppaliikkeet taas tarjosivat osamaksua vaihtoehtoksi tuotteiden ostamiseen, jolloin myös täytyi olla fyysisesti myymälässä. Tekniikan kehittyttyä kuluttajille tuli mahdollisuus saada lyhyen ajan rahoitusta akuuttiin rahapulaan pikavipillä joko Internetissä täytettävällä hakemuksella tai kätevästi tekstiviestillä, ja varat siirretään nopeasti hakijan tilille. (HE 64/2009)

Hallitus antoi eduskunnalle lakimuutosesityksen 8.5.2009 (HE 64/2009). Muutos sisälsi kolmen eri lain muutosehdotuksen. Tämä tehtiin lähinnä pikavippien aiheuttamista ongelmista ja yleisestä kritiikistä johtuen. Vanhasen toinen hallitus esitti kuluttajansuojalakeja muutettavan niin, että siinä huomioidaan myös pikaluotot. Hallituksen esityksessä ehdotettiin myös korko- ja rikoslakia muutettavaksi niin, että pystytään entistä paremmin ottamaan huomioon pikaluottoalan erityispiirteet, jotta mm. koronkiskonnan arviointi olisi oikeudenmukaisempaa. Näillä korkolain muutoksilla halutaan välttää sellaisia tilanteita, että luoton takaisinmaksun laiminlyöminen olisi kannattavampaa, kuin sen maksaminen ajallaan. (Eduskunta a (2009), HE 64/2009)

Esitys ei juurikaan aiheuttanut vastustusta, sillä pikavippejä on niiden yleistymisestä lähtien vaadittu kiellettäväksi tai pikavippitoimintaa rajoitettavaksi. Vaatimuksia on esitetty aina Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta pääesikuntaa myöden. Esitys oli 14.10.2009 ensimmäisessä käsittelyssä, jossa ne hyväksyttiin muutoksitta. Nykyään ne löytyvät 12.11.2009 julkaistusta Suomen säädöskokoelmasta (säädökset 844–846). Lopetin pikavippejä koskevan uutisoinnin seuraamisen 19.11.2009 kun oikeusministeriölle luovutettiin ehdotus kulutusluottoja koskevan lain kokonaisuudistuksesta. Viimeisimpään ehdotukseen vaikutti Euroopan neuvoston

23.4.2008 antama direktiivi (2008/48/EY), jossa edellytetään, että se implementoitaisiin kansalliseen lainsäädäntöön viimeistään 12.5.2010. Direktiivin ongelmana on se, että sitä ei tarvitse soveltaa alle 200 € arvoisiin luottoihin, joten jäsenvaltio saa päättää itse, miten näihin luottoihin suhtaudutaan. Siinä ehdotetaan, että kaikki yhteisöt jotka myöntävät kulutusluottoja, rekisteröitäisiin. Jo aiemmin vahvistetut lainmuutokset ovat välttämättömiä, sillä tällä hetkellä vain pikavippejä koskevaa lainsäädäntöä ei ole. Lakeja on nyt jouduttu tulkitsemaan, sillä asiaa koskeva lainsäädäntö on hajallaan eri pykälissä ja säädöksissä. (Eduskunta b (2009), Direktiivi (2008), HE 64/2009, Hillamo H. (2006), KSL 2009, YLE (2008))

1.1 Tutkimusongelma, tavoitteet ja rajaukset

Tutkimusongelmana on perehtyä pikavippitoimintaan vaikuttavaan lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan, sekä selvittää ovatko paljon parjatut pikaluotot koronkiskontaa, ja arvioida hallituksen esityksen vaikutuksia alan toimintaan. Pikaluottoja saa monella eri kommunikaatiovälineellä, mutta olen pyrkinyt keskittymään työssä tekstiviestin välityksellä haettavaan luottoihin siltä osin kuin se on mahdollista. Luottoja myöntävät yritykset kun käyttävät niin Internetiä kuin mobiilipalveluita luoton myöntämiskanavana.

1.2 Keskeiset käsitteet ja kirjallisuuskatsaus

Tämän teoksen keskeisiä käsitteitä ovat pikaluotto, kuluttajansuojalaki, kulutusluotto, korkolaki ja rikoslaki. Pikaluottoa (Internet-laina, pikalaina, pikavippi, tekstiviestilaina tekstiviestivippi) ei ole oikeuskirjallisuudessa määritelty. Pikaluotolla ei ole virallista määritelmää, mutta hallituksen esityksen mukaan sillä tarkoitetaan kuluttajille myönnettävää pientä vakuudetonta luottoa (ei myöskään takaajia), ja sitä haetaan tekstiviesti- tai Internet-hakemuksella. Lisäksi sen tunnistaa alle kolmen kuukauden maksuajasta ja siitä, että kulut ilmoitetaan varsinaisina summina koron sijasta.

Kuluttajansuojalaki (KSL) on vuodelta 1978. Siinä ei ollut kulutusluottoja koskevaa lukua kun laki laadittiin, vaan se lisättiin siihen myöhemmin eli vuonna 1986.

Kuluttajansuojalaki koskee kuluttajan ja elinkeinoharjoittajan välisiä sopimussuhteita. (HE 64/2009, KSL 1986, KSL 2009)

Kulutusluoton määritelmä on seuraava: (KSL 7:1) *Kulutusluotolla* tarkoitetaan tässä luvussa luottoa, jonka elinkeinoharjoittaja sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä. (KSL 2009)

Korkolaki (KorkoL) on vuodelta 1982, ja siinä määrätään mm. viivästyskoron suuruus, joka on 4§ mukaan seitsemän (7) prosenttiyksikköä suurempi kuin voimassa oleva 12§ ilmoitettu viitekorko. Viivästyskorko vahvistetaan kaksi kertaa vuodessa, ollen tällä hetkellä (vuoden 2009 jälkimmäisellä puoliskolla) 8 %. (KorkoL 2009, Suomen pankki (2009))

Rikoslaki on laadittu vuonna 1889, mutta kunnioitettavasta iästään huolimatta sitä on päivitetty jatkuvasti vastaamaan tämän päivän yhteiskunnan tarpeita. Rikoslaisissa määritellään myös kiskonta (RL 36. 6 ja 7§), josta tuomitaan aina sakosta jopa neljään vuoteen vankeutta teon törkeysasteesta riippuen. (RL 2009)

Suuri osa pikaluottoja koskevasta kritiikistä on koskenut lähinnä niiden mahdollisuutta saada tilaaja maksuvaikeuksiin korkeiden takakasinmaksuhintojen takia. Kritiikkiä on tullut myös siitä, että luottoja tilaavat ihmiset, joiden harkintakyky ei välttämättä ole paras mahdollinen. Pikavippi-toiminnasta on kirjoitettu vähän teoksia, joten jouduin tyytymään lakiteksteihin ja erinäisiin artikkeleihin. Kuitenkin Rahoitustarkastus (Rata), Kauppa- ja teollisuusministeriö (KTM) ja Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) ovat tehneet alaa koskevia tutkimuksia. Laista Kuluttajansuojalaki ja Rikoslaki ovat voimakkaimmin edustettuina tutkielmassani. Koska ala on nuori, niin myös oikeustapauksista on pulaa. Käyn läpi kaksi eri aiheeseen liittyvää tapausta ja arvioin niitä myöhemmin. Sekä miten niiden ratkaisut olisivat muuttuneet, jos ne olisivat tapahtuneet hallituksen esityksen jälkeen. Vippiyritysten asiakaskuntaa ovat tutkineet edesmennyt Kauppa- ja teollisuusministeriö sekä Oikeuspoliittinen tutkimuskeskus, joten niiden tekemien

raporttien perusteella pystyin myös selventämään käyttäjäkuntaa ja heidän motiivejaan. (HE 64/2009)

1.3 Tutkimuksen rakenne

Johdannossa selvitetään tutkimuksen taustaa, tutkimusongelmaa, rajausta, sekä keskeisiä käsitteitä. Toisessa luvussa käyn lävitse pikavippejä yleisellä tasolla. Pyrin selvittämään mistä tunnistaa pikaluoton. Samassa luvussa käyn myös historiaa lävitse sekä kerron palvelun käyttäjistä ja käyttötarkoituksista.

Kolmannessa luvussa selvitän mitkä lait soveltuvat pikaluottoasioita käsitteleviin kysymyksiin. Lisäksi arvioin onko pikavippiliiketoiminta laillinen keino harjoittaa (törkeää) kiskontaa. Samoin selvitän mitä eri viranomaistahot ovat saaneet aikaan kun on kyse pikaluotoista. Viimeisenä asiana käyn lävitse esimerkin toisenlaisesta pikaluottoja tarjoavasta yhteisöstä.

Neljännessä luvussa kerron kahdesta eri oikeustapauksesta, ja arvioin millainen niiden lopputulema olisi ollut, jos ne oltaisiin käyty 1.2.2010 jälkeen, jolloin hallituksen esityksen mukaisesti vahvistetut lait astuvat voimaan. Viidennessä luvussa on vuorossa yhteenveto ja viimeisenä on saatavilla lähdeluettelo.

2. Pikavipit – yleinen katsaus

2.1 Mikä se on?

Pikavippiä (Internet-laina, pikalaina, pikaluotto, tekstiviestilaina, tekstiviestivippi) on nykyisen käsityksen mukaan lyhytaikainen velka, jonka hakija saa ilman vakuuksia tai takaajia. Lainaa voi hakea tekstiviestillä tai Internetin välityksellä ja luotto myönnetään luottotietojen tarkistuksen jälkeen, mikäli asiakas vielä niin haluaa. Aiemmin pikaluottoa pidettiin postimyyntiluettelosta tai kioskista kupongilla anottavana, sekä kaupan kassalta haettavana rahana. Pikavippejä ei nykyään myydä minkään hyödykkeen sidonnaisena tai keinona hankkia se, vaan ne ovat hyödykesidonnottomia, eli niitä ei myydä minkään tuotteen mukana tai kylkiäisenä. (HE 64/2009, MT1992:92)

Eräs tyypillinen piirre pikavipeille on se, että niiden takaisinmaksuajat ovat erittäin lyhyet; viikosta kuukauteen lainasummien vaihdella 20 eurosta 300 euroon. Markkinoilla kyllä toimii yrittäjiä, jotka myöntävät suurempia luottoja pidemmillä maksuajoilla. (HE 64/2009, Taloussanomat (2009), Vippiluotto (2009))

Lyhyt laina-aika aiheuttaa sen, että näiden luottojen todelliset vuosikorot saattavat vaihdella 200 %:sta jopa n.1600 %:iin. Todellisella vuosikorolla tarkoitan tässä kuluttajasuojalain (KSL 38/1978) seitsemännennen luvun 2 §:n mukaista korkoprosenttia, enkä Suomen Rahatieto Oy:n käyttämää metodia pikavippien todellisten vuosikorkojen laskemiseen. Kuluttajasuojalain mukaan korkoprosentti saadaan, kun lasketaan luoton kustannukset vuosikorkona luoton määrälle lyhennykset huomioiden. Luoton kustannuksilla tarkoitetaan kulutusluotosta kuluttajalle maksettavaksi tulevia korkoja, kuluja ja muita maksuja. Vuosikorko siis sisältää kaikki mahdolliset kuluttajan maksettavaksi tulevat kulut. Kuluja asiakkaalle syntyy tämän lähettämästä hakemus- ja hyväksymisviestistä, takaisinmaksettavasta lainasta sekä käsittelykuluista. Yleensä tekstiviestin välityksellä kuluttaja kohtaa maksuja lähettäessään hakemus- ja hyväksymisviestin, sekä takaisinmaksettavan summan ja tyypilliset käsittelykulut. (HE 64/2009, KSL 2009, Taloussanomat a (2009))

Kyse on siis kuluttajan ja elinkeinoharjoittajan välisestä sopimuksesta, joten sopimukset ovat kuluttajaoikeuden alaisia, jossa kuluttajia edustaa mm. kuluttajasiames (K-A) (KSL 2009). Kulutusluotto on määritelty laissa seuraavasti: (KSL 7:1) *Kulutusluotolla* tarkoitetaan tässä luvussa luottoa, jonka elinkeinoharjoittaja sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä.

Edellä mainittu määritelmä vastaa myös pikalainan määritelmää. Pikavippijärjestelmässä asiakas (kuluttaja) hakee rahoitusta ilman takaajia ja vakuuksia yritysten myöntäessä näitä pienlainoja, joten järjestelmää voidaan kuvata nopeana, pienenä ja helppona keinona rahan tarpeen tyydyttämiseen. KSL 7:2 kulutusluotto jaetaan vielä tili- ja kertaluottoihin. Kertaluotolla tarkoitetaan muuta kuin luottokortin avulla tai muulla tavalla käytettävää jatkuvaa tililuottoa. Pikavippiä voidaan siis pitää lainpuitteissa elinkeinoharjoittajan kuluttajalle myöntämänä kertaluottona. Kehittyneen tekniikan ansiosta luotonottaja ja -antaja eivät ole fyysisesti läsnä samassa tilassa. Tämän takia on huomioitava, että toimintaan liittyy lisäksi etämyyntisääntely. (HE 64/2009, KSL 2009)

Pikaluottojen merkittävin sääntely on kuluttajansuojalaissa, mutta myös rikoslaki, henkilötietolaki ja korkolaki asettavat omat vaatimukset alan toimintamalleihin. (HE 64/2009, HenkilöTL, 2009 KSL 2009, RL 2009,)

2.2 Ilmiö

Pikavippien ongelmat nousivat julkisuuteen jo 2005, kun eduskunnassa esitettiin Vanhasen I hallituksen oikeusministeri Leena Luhtaselle kysymyksiä pikalainojen markkinoinnista (KK 921/2005 vp). Kirjallisen kysymyksen mukaan vipit olivat rantautuneet Suomeen aiemmin samana vuonna. Tämä käy ilmi myöhemmin tehdystä kirjallisesta kysymyksestä (KK 334/2006). Vielä vuonna 2004 kuluttajavirasto linjasi, että pikaluotto tarkoittaa postimyyntiluettelosta tilattavaa lainaa tai liikkeessä hyödykkeen ostoon tarkoitettua velkaa (Kuluttajavirasto (2004)). 1990-luvulla markkinatuomioistuimeen pääsi tapaus, missä luottoa sai R-kioskillä täytettävällä lomakkeella (MT 1992:92). 1980-luvulla rahoitusmarkkinoita vapautettiin ja kulutusluotot ilmaantuivat markkinoille. Kuluttajansuojalain 7. luku kirjoitettiin

vuonna 1986 (KSL 1986). Mikäli halutaan mennä luoton annossa vielä pidemmälle, on etsittävä ensimmäiset luottokortit Suomesta. Tämä tapahtui sotien jälkeen 50- ja 60-luvuilla, kun bensayhtiöt alkoivat jakaa luottokortteja. (Shell (2001))

Muualla maailmassa on aikaisemmin harjoitettu pientuloisille tarkoitettuja ”pay day loan” -tyylisiä luottoja. Niissä kuluttaja kirjoittaa luoton myöntäjälle shekin tulevaisuuteen esim. summalle 80 US \$ saaden itse käteistä 50 US \$. Shekkiin merkittynä eräpäivänä hän joko a) hakee shekin pois 80 dollarilla b) maksaa vain kulut (30 dollaria) c) ei tee mitään, joten luotonmyöntäjä lunastaa shekin. (Rekonen S. (2007). s.10–11)

Varsinainen nyt käsiteltävä etämyyntiin perustuva vippitoiminta on alle viiden vuoden ikäinen. Melkein saman tien toiminnan alkamisesta alkoi eri yhteiskunnan tahojen toimesta kuulua vaatimuksia toiminnan rajoittamiseksi. Kasvu alalla on ollut hurjaa näiden ensimmäisten vuosien aikana. Viime vuonna Suomessa myönnettiin jo yli miljoona myönnteistä lainapäätöstä keskimääräisen lainasumman ollessa 204 €. Samalla alalla toimivien yritysten määrä on kasvanut voimakkaasti. Viimeisimpien tietojen mukaan yrityksiä on n. 70 (Nikkilä A-R. (2009)). Yleensä uusi ilmiö johtaa myös ongelmatilanteisiin, eivätkä pikalainat ole poikkeus. Käräjäoikeudet ovat täytyneet yhtiöiden haastehakemuksista sitä mukaan, kun maksuvaikkeudet ovat kasvaneet. (HE 64/2009, Mäkinen P. (2009), YLE (2009))

Pikavipit eivät ole pelkästään vain suomalainen ilmiö, sillä Rahoitustarkastus oli tehnyt vuonna 2007 selvityksen muiden EU ja ETA maiden tilanteesta koskien kuluttajille tarkoitettuja lyhyen aikavälin rahoitusmuotoja. Tutkimus toi ilmi sen, että vain muutamassa maassa tarjottiin kuluttajille tekstiviestin välityksellä saatavia pikaluottoja (3 maata: Tšekki, Viro ja Ruotsi). Internetistä rahaa pikaluottojen muodossa sai seitsemässä eri maassa. Nykyään tarjonta on myös tässä suhteessa kasvanut, sillä eräskin Suomessa toimiva yritys mainostaa toimivansa yhteensä kolmessatoista eri unionin jäsenmaassa (Ferratum (2009)). Ongelma ei kuitenkaan kosketa kaikkia jäsenmaita, sillä voimassa olevien säädösten nojalla ei ole sallittua harjoittaa telekommunikaatiovälinein toteutettavaa pikaluottotoimintaa, koska paikallinen lainsäädäntö vaatii fyysisen läsnäolon. (Finanssivalvonta (2008), HE 64/2009)

2.3 Mihin käytetään ja kuka käyttää?

Kauppa- ja teollisuusministeriö selvitti vuonna 2006 nuorten kulutusluottojen käyttöä ja käyttökohteita. Tutkimustulosten mukaan tyypillinen velallinen olisi nuori (19 v), yksineläjä, joka ei työskentele täyspäiväisesti ja ansaitsee kuukaudessa alle 1000 €. Tämä tarkoittaa, että luottojen todelliset käyttäjät ovat epäsuotuisessa asemassa työmarkkinoilla; työttöminä tai pienituloisia. KTM:n tutkimuksen mukaan vippiä otetaan, kun tarvitaan nopeasti rahaa. Tutkimus joko vahvistaa tai hälventää lukijan ennakkoluuloja siitä, että vippejä otetaan humalatilassa baarissa tarkoituksena jatkaa päihtymistä. Tutkimuksen mukaan kolmannes velallisista on ollut joskus päihtyneenä tehdessään pikavippihakemusta. Suurin syy vippien ottamiseen on ”eläminen” (mukaan lukien juhliminen ja nautintoaineet). Vipeillä turvataan isommat ostokset tai peruseläminen; ruoka, vuokra, muut velat ja laskut. Tietysti käyttäjiin kuuluu myös ongelmakäyttäjiä, kuten pelihimosta kärsivät, jotka käyttävät luoton uhkapeleihin. Tämä on pikavippien ongelma: Vippiä otetaan nopeaan rahantarpeeseen, ja koska pikaluotto on tyypillinen lyhyen ajan rahoitusmuoto, on tilanne kestävätkin kun tarkastellaan toimeentulon mahdollisuutta pitkällä aikavälillä. Kun ruoditaan tekemisen toistuvuutta, tilanne saattaa kuulostaa huolestuttavalta, sillä alle viidesosa on jättänyt vipinhaun yhteen kertaan. Valtaosa KTM:n tutkimuksen nuorista ei pitänyt mielekkäänä sitä, että todellinen vuosikorko pitäisi ilmoittaa. Jos tätä tulosta vertaa myöhemmin tehtyyn nuorisotutkimukseen koron ymmärrettävyydestä, niin ei pidä vetää sellaista johtopäätöstä, että koron ymmärtämättömyyden takia sen ilmoittamista ei tarvittaisi (Oksanen A. (2008). (Kaartinen R. & Lähteenmaa J (2006). s. 13-16,28-42,47-50)

Aiemmin vippien ottamista pidettiin vain nuorten ongelmana, mutta viimeaikoina on myös kantautunut tietoja siitä, että eläkeläiset ovat jopa menettäneet asuntojaan, kun he ovat rahoittaneet elämistään pikaluotoilla. Joten pikavipit koskettavat kaikkia ikäryhmiä. (Kuittinen T. (2009))

Oikeuspoliittinen tutkimuskeskus on myös tutkinut pikaluottoilmiöstä aiheutuneita maksuvaikeuksia Suomessa. Tutkimuksen mukaan kolme neljästä ulosottoon joutuneesta asiakkaasta on jo aiemmin ollut tekemisessä ulosoton kanssa, joten lainanmyöntäjillä on erittäin korkea riski kohdata luottotappio. Myös Ruotsin kruununvouti on kohdannut alan kasvun. Syyskuussa vuonna 2006 kruununvoudille

saapui ulosmittaukseen 390 kappaletta pikaluottoasioita koskevaa tapausta, kun taas vuoden 2007 kesäkuussa tapauksia oli jo 4600. Kun vuosi 2007 loppui, niitä oli kertynyt peräti 20 400 kappaletta. Suomen Asiakastieto Oy:n rekisteristä saatujen tietojen perusteella on Suomen tilanne velkomustuomioiden osalta samansuuntainen Ruotsin viranomaisten kanssa. Kun tarkastellaan alle 300 € saatavia, niin vuonna 2005 tapauksia oli 2982 kappaletta nousten vuoden 2007 lopussa 25 295 tuomioon. Kaikki kyseiset tapaukset eivät kuitenkaan ole aiheutuneet matkapuhelimella tai Internetistä tilatuista pikavipeistä, vaan tilastossa on myös muulla tavoin hankittuja tuomioita. Suomen Asiakastieto Oy:n tilastoista voidaan myös päätellä, että valtaosa velkomusasioista kasautuu nuorille (20–24 vuotiaille), sillä väestöryhmän osuus kaikista tuomioista vuonna 2007 oli hieman alle 40 %. (Valkama E. & Mutilainen V. (2008) s.21,22,35–40)

3. Pikavippeihin vaikuttava lainsäädäntö oikeustapauksineen ja tutkimus koronkiskonnasta

3.1. Laki luottolaitostoiminnasta

Kun kyseessä on luotonanto, niin olisi luontevaa, että siihen sovellettaisiin lakia luottolaitostoiminnasta. Laki ei kuitenkaan koske pikavippiyrityksiä, koska kyseiseen toimintaan ei liity yleisöltä takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen. Edesmennyt Rahoitustarkastus (Rata) ilmoitti asiasta, ja myös tämä asia tuli eduskunnan tietoon. Ilman Ratan tai nykyisen Finanssivalvonnan valvontaa, yritykset eivät tarvitse toimilupaa yritystoiminnan aloittamiseen. Ongelmana on luottolaitoslain 4 §, joka edellyttää vastaanotettavia varoja. Rahoitustarkastuksen tekemän selvityksen mukaan yritykset eivät käytä elinkeinotoiminnan harjoittamiseen yleisöltä kerättyjä varoja. Tämä vaikuttaa yritysten käyttämiin sopimusehtoihin, sillä lain kohta 126:2 vaatii toimittamaan Rahoitustarkastukselle (nyk. Finanssivalvonnalle) käyttämänsä vakioehtoiset sopimusehdot ja nyt näin ei tapahdu. Pikaluottoja valvoviksi viranomaistahoiksi jäävät ainoastaan kuluttajavirasto ja kuluttaja-asiamies (KSL 7:24), sillä edellä mainituista syistä laki luottolaitostoiminnasta ei sovellu. (KSL 2009, LuottolaitosL 2009, Finanssivalvonta (2009), FinanssivalvontaL 2009)

3.2 Kuluttajansuojalaki ja sen vaikutukset

3.2.1 Yleistä

Kuluttajansuojalaki (KSL) vaikuttaa kaikista laeista eniten pikavippiliiketoimintaan. Luonteeltaan pikaluotot ovat kulutusluottoja. Laissa todetaan

KSL 7:4 § (8.1.1993/85)

Tämän luvun 6, 7, 9, 10 ja 11 §:ää sekä 12 §:n 1 momenttia ei sovelleta kulutusluottoon, jossa luottoaika on enintään kolme kuukautta. Tällaiseen luottoon sovelletaan kuitenkin 10 ja 11 §:ää, jos luottoa voidaan käyttää luottokortin tai muun vastaavan tunnusteen avulla.

Tämän luvun 13 ja 14 §:ää sovelletaan ainoastaan hyödykesidonnaiseen luottoon sekä 17 §:ää ainoastaan tavaran hankkimiseksi myönnettävään hyödykesidonnaiseen luottoon.

Asetuksella voidaan säätää, ettei 6, 7, 9, 10 tai 11 §:ää sovelleta kulutusluottoon, jonka määrä on vähemmän kuin 1 000 markkaa. Lisäksi voidaan asetuksella säätää, että 9, 10 ja 11 §:n säännökset voidaan määrätynlaisissa hyödykesidonnaisissa luotoissa täyttää lähettämällä kuluttajalle kulutushyödykkeen toimittamisen yhteydessä asetuksessa tarkemmin määritelty asiakirja, jos tämä voidaan katsoa tarpeelliseksi kuluttajien kannalta hyödyllisen laskutus-, luovutus- tai muun käytännön säilyttämiseksi tai aikaansaamiseksi kysymyksessä olevalla alalla.

Pikavippien ominaisuus on kuitenkin huomattavan lyhyt maksuaika, joten se asettaa rajan pykälän soveltamiselle. Aikaisemmin raja oli kaksi kuukautta, mutta se muutettiin kolmeen kuukauteen kun Suomi liittyi Euroopan talousalueeseen (KSL 1993). Voidaan siis sanoa, että kuluttajan oikeusturva oli liittymistä ennen parempi koskien pikaluottoja eli ennen kuin niitä oli edes keksitty. Toinen ongelma on tuhannen markan raja (168,19 €) (KSL 7:4.3). Pienimmät pikaluotot ovat arvoltaan 20 €, joten osa myönnettyistä luotoista ei myöskään kohtaa asetettua säädöstä. Lisäksi KSL 7:6.1 sanotaan, että kulutusluotosta on ilmoitettava todellinen vuosikorko, mutta aikaisemman momentin (KSL 7:4.1) johdosta näin ei ole. KSL 7:5-9 § koskevat markkinointia, mutta KSL 7:4:1 mukaisesti kulutusluottoihin ei sovelleta seitsemännen luvun 6, 7, ja 9 §, niin jäljelle jäisi vain seitsemännen luvun 5, 8, 11a ja b § sekä 12.2-4. Kuitenkaan 7:5 ja 7:8 ei voida soveltaa, sillä pikaluottoliiketoiminta ei perustu osana kulutushyödykemarkkinointiin. Jäljelle jäisivät vain lainkohdat 11a ja b, sekä 12.2-4. Syntyy siis eriskummallinen tilanne: Lain mukaan kuluttajalle ei tarvitsisi ilmoittaa todellista vuosikorkoa (7:6-7), lisäksi luotonantajan ei tarvitse ilmoittaa sopimusehtoja (7:11) eikä antaa asiakkaalle tilaisuutta tutustua ehtoihin (7:9). Tämän lisäksi KSL antaa mahdollisuuden olla antamatta kuluttajalle omaa kappaletta sopimuksesta, sekä mahdollisuuden että korko voi olla luotoantajan mielivaltaisesti valitsema ja lisäksi kuluttajalta voidaan vaatia maksuja, joista ei ole sovittu (7:10). Loppuhuipentumana kuluttajalla ei olisi oikeutta maksaa luottoa ennen eräpäivää (7:12.1). (KSL 2009)

3.2.2. Markkinointia rajoittava lainsäädäntö

Pikaluottojen markkinointi on erittäin runsasta. Jokainen meistä on varmasti nähnyt niitä bussipysäkeillä, joukkoliikennevälineissä, mainostauluissa ja verkkomainoksina. Edellisen luvun pohjalta voisi luulla, ettei niitä säädeltäisi ollenkaan, mutta

kuluttajansuojalaista löytyy markkinointia koskevat yleissäädökset luvusta 2. (KSL 2009)

KSL 2:1 § (29.8.2008/561)

Hyvän tavan vastaisen markkinoinnin ja sopimattoman menettelyn kieltö

Markkinointi ei saa olla hyvän tavan vastaista eikä siinä saa käyttää kuluttajien kannalta sopimatonta menettelyä. Sopimatonta menettelyä ei saa käyttää myöskään asiakassuhteessa.

Pykälä on kieliasun vuoksi erittäin tehokas. Se soveltuu myös pikaluottojen markkinointiin. Pikavippien mainontaan sopii myös lain luvun 7.§. (KSL 2009)

KSL 2:7 § (29.8.2008/561)

Oleennaisten tietojen antamatta jättäminen

Markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa jättää antamatta sellaisia asiayhteys huomioon ottaen olennaisia tietoja, jotka kuluttaja tarvitsee ostopäätöksen tai muun kulutushyödykkeeseen liittyvän päätöksen tekemiseksi ja joiden puuttuminen on omiaan johtamaan siihen, että kuluttaja tekee päätöksen, jota hän ei olisi riittävin tiedoin tehnyt.

Tästä voidaan vetää johtopäätös, että nyt viimeistään 1.9.2008 voimaan astuneen lain mukaan on selvää, että pikaluotoista on ilmoitettava kaikki kulut ja kustannukset jotka asiakas kohtaa. Täytyykö sitten ilmoittaa maksettava vippi todellisine vuosikorkoineen (kuten tal.hal. nk. on vaatinut), vai riittääkö mainos, jossa todetaan, että "satasen lainasta maksat 30 päivän kuluttua 125 €" (Suomivippi (2009))? Tämän ratkaisee viimekädessä markkinaoikeus. Mutta itse tekisin sellaisen johtopäätöksen, että mikäli yritys ilmoittaa mainoksessaan sekä todellisen vuosikoron että takaisinmaksettavan summan, on yritys "kuivilla" markkinoinnin suhteen. (KSL 2009)

3.2.3. Etämyynti

Kuluttajansuojalain 6a koskee rahoituspalveluiden ja rahoitusvälineiden etämyyntiä. Luottihakemukset tehdään joko matkapuhelimella tai Internetissä, joten on selvää, että tämä täyttää KSL 6a:1 esitetyn määritelmän. KSL 6a luvun vahvuus on informaatio sääntely. KSL 6a 5-9 § asettavat luotonmyöntäjälle ehtoja, joiden mukaan kuluttajalle on kerrottava riittävät ennakkotiedot hyvissä ajoin yrityksestä, luotosta, sopimuksesta ja oikeussuojakeinoista ja ne on annettava sopivalla tavalla. Tästä

voidaan vetää johtopäätös, että luoton ehdot olisi toimitettava asiakkaalle, eikä asiakkaan tarvitsisi tehdä muuta kuin lukea ne. Tämän johdosta ehdot sisältävät kuitenkin runsaasti informaatiota, joten mikäli ne toimitettaisiin tekstiviestillä, niin merkkiraja tulisi nopeasti vastaan. Tällöin tilanne olisi kestämaton lainantarjoajille. Mainoksiin pitäisi mahtua todella paljon tietoa. KSL 6a:11 kuitenkin antaa mahdollisuuden toimittaa ehdot sopimuksen teon jälkeen, mikäli niitä ei voida etäviestimestä johtuen toimittaa. Syntyy mielenkiintoinen tilanne: On mahdollista, että kuluttaja saattaa nähdä mainoksen tarjottavasta pikaluotosta. Mikäli hän tilaa luoton tekstiviestillä, eli on aktiivinen osapuoli ja lainaehtoja ei voitane toimittaa niiden pituudesta johtuen. Kun asiakas on saanut rahat, lähettää elinkeinonharjoittaja tavallisen postin välityksellä lainaehtot, joiden sisällöstä ei ole tarvinnut ilmoittaa etukäteen, mikäli on vain onnistuttu pysymään KSL 2.luvun säännösten rajoissa. (KSL 2009)

3.2.4. Takaisinmaksuaika ja peruuttaminen

Kuluttajansuojalain mukaan asiakkaalla on oikeus peruuttaa tilaamansa pikaluotto (KSL 7:11a), vaikka tätä oikeutta ei bussipysäkillä mainostettavissa luotoissa esiinnykään:

11 a § (21.1.2005/29)

Etämyynnissä kuluttajalla on oikeus peruuttaa luottosopimus ilmoittamalla siitä luotonantajalle 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhäisemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut 6 a luvussa tarkoitetut ennakkotiedot ja 10 §:ssä tarkoitetun kappaleen luottosopimuksesta pysyvällä tavalla.

Kuluttajalla ei ole kuitenkaan oikeutta peruuttaa luottosopimusta, jos sopijapuolet ovat jo täyttäneet sopimusvelvoitteensa kokonaisuudessaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä.

Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksena luoton todellisen vuosikoron ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytettävissä. Korvausta ei voida kuitenkaan vaatia, jos luotonantaja ei ole ilmoittanut kuluttajalle ennakolta todellisen vuosikoron perimisestä tai jos luotonantaja on aloittanut sopimuksen täyttämisen ilman kuluttajan nimenomaista pyyntöä.

Ongelmaksi muodostuu jälleen luottojen lyhyt takaisinmaksuaika. Ensimmäisen momentin mukaan kuluttajalla on 14 päivän ajan mahdollisuus peruuttaa luottosopimus sen tekohetkestä tai myöhäisemmästä ajankohdasta alkaen. Siinä

viitataan aiemmin mainittuun 6a luvun paljon puhuttuihin sopimusehtoihin. Jälleen kerran syntyy mielenkiintoinen tilanne. Huolimatta siitä, että kuluttaja olisi tutustunut lainan ehtoihin yhtiön kotisivuilla tekstiviestivippiä tilatessaan, ei näitä sopimusehtoja ole hänelle toimitettu postitse tai edes paluuviestinä, ja valtaosa pikavipeistä on alle 14 vrk maksuajalla varustettuja. Oman tulkintani mukaan KSL 7:11a1, ei sovellu pikaluottoihin, kuin tapauksissa, joissa asiakkaalle toimitetaan sopimusehdot, ellei niitä anneta sopimushetkellä ja luotto on yli 14 vrk mittainen, jotta momentti olisi voimassa. (KSL 2009)

Kolmas momentti käsittelee todellista vuosikorkoa. Sen mukaan kuluttaja joutuu myös maksamaan todellisen vuosikoron siltä ajalta, jolloin vippi on ollut kuluttajan hallussa. Yleensä pikaluottoja markkinoidaan kuitenkin tyylin ”100 € laina, maksat takaisin 125 € 30 vrk kuluttua” (Suomivippi (2009)). Tulkitsemalla 7:11b, voi syntyä tilanne, että kuluttajan ei tarvitse maksaa todellista vuosikorkoa vipilleen, vaan hänen velvollisuutensa on vain palauttaa varat 30 päivän kuluessa peruuttamisen raukeamisen uhalla. Siis kun vuosikorkoa ei yleensä ilmoiteta, myöskään kuluttajan ei sitä tarvitse maksaa peruuttaessaan luoton. Hallituksen esityksessä tämä asia kuitenkin huomioidaan muistuttamalla, että rahavelalle on maksettava korkolain mukaista viivästyskorkoa. Kuitenkin kulutusluotoissa on pysyttävä KorkoL 4.1 mukaisessa korkotasossa ja pikalainojen käsittely- yms. kiinteinä ilmoitettuja kuluja ei voida vaihtaa juoksukoroksi. (HE 64/2009, KSL 2009)

3.3. Viranomaisten alaa koskeva ohjeistus

3.3.1 Kuluttaja-asiamies

Kuluttaja-asiamies on ponnekkaasti yrittänyt suitsia alaa ja sen toimintatapoja. Varsin nopeasti luottojen ilmaantumisen jälkeen julkaistiin vuoden 2006 elokuussa ”Perussäännöt kulutusluottojen etämyynnissä”, sekä puoli vuotta myöhemmin ”Yrittäjä & Tekstiviestilainojen pelisäännöt” -oppaat. Näissä ohjeissa pyydettiin elinkeinoharjoittajia huomioimaan kohderyhmän erityispiirteet. Vaatimuksina mainitaan mm. kuluttajan oikeudesta saada riittävät tiedot niin luotonantajasta, kuin luotostakin. Luottoa ei saa markkinoida helppona tapana hoitaa raha-asioita, sillä vaarana on tietämätön ylivelkaantuminen. Suurta huolta on myös kannettu

mahdollisuudesta peruuttaa tilattu luotto, vaikka se on jo takaisinmaksettu luoton myöntäjälle. Tätä lakisääteistä oikeutta ei voi poistaa sopimusehdoilla. Lisäksi kuluttaja-asiamies muistuttaa luotonantajien velvollisuudesta tunnistaa hakija luotettavasti. Jälkimmäisessä ohjeessa kuluttajavirasto vaati myös sopimusehtojen henkilökohtaista toimittamista jopa niin, että kertoi toimenpide-ehdotuksia elinkeinoharjoittajille. Kuitenkin osa yrityksistä ei muuttanut toimintatapojaan ohjeistuksen mukaiseksi, niinpä kuluttaja-asiamies lähti ajamaan asiaa markkinaoikeuteen, jonka jutun käsittelen neljännessä luvussa. (HE 64/2009, kuluttajavirasto (2006), kuluttajavirasto (2007))

3.3.2. Taloudenhallinnan neuvottelukunta

Nykyisin TEM:n alaisuuteen kuuluva taloudenhallinnan neuvottelukunta otti ensimmäisenä kantaa todellisen vuosikoron ilmoittamiseen. Marraskuun 23. päivänä vuonna 2006 se julkaisi tiedotteita, joissa suositeltiin todellisen vuosikoron mainitsemisesta sellaisissa tapauksissa, joissa laki ei sitä edellytä. Lisäksi Internetissä markkinoitavissa luotoissa on parempi mahdollisuus kertoa luotosta muita lisätietoja laajemmin, ja taloudenhallinnan neuvottelukunnan mukaan tätä mahdollisuutta pitäisi käyttää. Samalla se ilmoitti, että Vanhasen I hallituksen ministerit Mauri Pekkarinen ja Ulla-Maj Wideroos tukevat kuluttajaviraston ja tietosuojavaltuutetun toimenpiteitä. Vuoden 2007 maaliskuussa se aloitti nuorille suunnatun kampanjan ”kalliit kulissit”, jonka tarkoituksena on tiedottaa minkälaisia seurauksia ”kaikki mulle heti nyt” – asenne tuo tullessaan. Sivusto ei ole pelkästään suunnattu nuorille, sieltä löytyy mm. opettajille tarkoitettua materiaalia. (Taloudenhallinnan neuvottelukunta (2006) a,b,c, Taloudenhallinnan neuvottelukunta (2007))

3.3.3. Tietosuojavaltuutettu

Valitettavasti myös pikavippejä on tilattu toisten nimissä, joten on tietysti selvää, että sellaista mitä ei ole tilattu, ei tarvitse maksaa. Tämä on pikavippilainojen suurin ongelma: miten varmistetaan, että lainanhakija hakee rahaa omalle tililleen omalla

puhelimellaan? Tietosuojavaltuutettu selvitti vuonna 2006 tekstiviestihakemusten perusteella pikaluottoa myöntävien yritysten henkilötietojen käsittelyä. Saamiensa vastausten perusteella hän tuli siihen lopputulokseen, että nykyinen käytäntö, jossa verrataan lainanhakijan tietoja liittymän haltijan tietoihin, ei ole riittävä. Hän vei yhden tapauksen (Dnro 1/933/2007) käsiteltäväksi tietosuojalautakuntaan, jossa Tammi-Rahoitus Oy:tä väitettiin toimivan puutteellisesti asiakkaiden tunnistamisessa. Yhtiö väitti, että se on pikemminkin uhri, sillä kaikkia toimijoita pitäisi kohdella tasapuolisesti ja he ovat kuitenkin selvittäneet vahvan tunnistamismenetelmän käyttöönottoa. Yksi pankki oli kuitenkin kieltäytynyt antamasta palveluita vippiyhtiölle. Yhtiö väitti tämän johtavan siihen, että yhtiön asiakkaat olisivat eriarvoisessa asemassa, eikä sellaista menetelmää ole keksitty, joka olisi täysin aukoton tietoturvariskin osalta. Tupas on kotimaisten pankkien yhteinen tunnistamispalvelu, jossa asiakas tunnistetaan pysyvän verkkopankin käyttäjätunnuksen ja vaihtuvan salasanan avulla. Tietosuojalautakunta tuli samaan lopputulokseen tietosuojavaltuutetun kanssa ja totesi 22.1.2008, että kun yritys käyttää automatisoitua päätöksentekoa elinkeinotoiminnassaan, niin henkilötietolain 31 § mukaan sillä on velvollisuus huolehtia rekisteröidyn yksilön oikeuksista. Eli ei saa syntyä tilannetta, jossa vipin hakijaksi rekisteröityy ihminen, joka ei luottoa hakenut. Yrityksen tulisi tunnistaa asiakkaansa luotettavasti käyttämällä esim. HST tai Tupas-tunnuksia. HST on väestörekisterikeskuksen tarjoama sähköinen henkilöllisyystodistus. (Finanssivalvonta (2009), Tietosuojalautakunta (2008), Tietosuojalautakunta Dnro1/933/2007, wikipedia)

3.4. Alan itsesääntely – Suomen Pienlainayhdistys

Suomen Pienlainayhdistys perustettiin 27.1.2007. Yhdistys kertoo omilla sivuillaan seuraavaa: Pienlainayhdistys on perustettu kehittämään alalle hyvää luotonantotapaa, Yhdistyksen tehtäviä ovat myös yhteiskuntasuhteiden hoitaminen sekä alan yleisen arvostuksen lisääminen. (Suomen Pienlainayhdistys a (2009))

Alaa oli tuolloin useissa lehtikirjoituksissa haukuttu ja vaadittu vastuuseen aiheuttamistaan ongelmista (maksuvaikeudet) tai sen toimintaan haluttiin puuttuvan viranomaisten toimesta. Yhdistys väittää edustavansa pikavippiyrityksiä ja tämän

ovat myös viranomaiset tiedostaneet, sillä yhdistyksen edustaja oli mukana lainsäädäntöneuvos Katri Kummoisen työryhmässä kehittämässä lainsäädäntöä, mikä johti aiemmin mainittuun hallituksen esitykseen. Tosin edustaja jätti loppulausuntoon eriävän mielipiteensä, mutta mikä tärkeintä -pikavippialan edustajan ääni saatiin kuuluviin. Ainoa ongelma yhdistyksellä on sen jäsenistön vähyys. Tällä hetkellä jäsenenä on seitsemän alalla toimivaa osakeyhtiötä, kun liiketoimintaan harjoittaa yhdistyksen puheenjohtajan arvion mukaan noin 70 yritystä. Yhdistys laati melko pian perustamisen jälkeen alalle eettiset säännöt. Näissä säännöissä todettiin, että klo 0.00-6.00 ei pikaluottoja myönnetä, ja asiakkaat tulisi tunnistaa luotettavasti käytettävissä olevin keinoin. Yhdistys myöntää, että eettisillä säännöillä ei pyritä korvaamaan lainsäädäntöä, vaan asettamaan standardit hyvälle luotonantotavalle. Säännöissä käydään lävitse markkinointia, sopimusehtoja sekä luoton myöntämisrajoituksia ja asiakkaiden tunnistamiseen liittyviä kysymyksiä. (Työryhmämietintö 2008:7 (2008) saate, Suomen Pienlainayhdistys a,b,c (2009))

3.5. Keskusrikospoliisin tutkimus koronkiskonnasta

Pikalainoja, tai pikemminkin niiden myöntäjiä on syytetty lähes niiden olemassaolon ajan koronkiskureiksi. Toimittaja Tiina Salumäki jätti valtakunnansyyttävirstolle tutkintapyynnön koskien pikavippejä ja epäiltyä koronkiskontaa. Ensin tietysti pyrittiin määrittelemään mitä tai mikä pikaluotto on? Vastaus saatiin oikeusministeriön lainvalmisteluosaston muistiosta. Se on sama kuin hallituksen esityksessäkin. Tämän jälkeen tutkittiin aineistoa mm. Taloussanomien pikavippivertailua, ja sen perusteella pikavippien todellinen vuosikorko vaihtelee tänä päivänä 237 % ja 1597 % välillä (Taloussanomien a (2009)). Lisäksi verrattiin eri rahoitusmuotojen korkoja mm. panttia ja kulutusluottoja ja niiden korkoja Taloussanomien vippilaskurin tuloksiin. Koronkiskonnasta säädetään rikoslain 36. luvun 6 § ja törkeästä kiskonnasta määrää 7. pykälä. (KRP (2008) s.1-3)

RL (39/1889)

36. Luku

6§

Kiskonta

Joka käyttämällä hyväksi toisen taloudellista tai muuta ahdinkoa, riippuvaista asemaa, ymmärtämättömyyttä tai ajattelemattomuutta jonkin sopimuksen tai muun oikeustoimen yhteydessä hankkii tai edustaa itselleen tai toiselle taloudellista etua, joka on selvästi epäsuhteessa vastikkeeseen, on tuomittava *kiskonnasta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Kiskonnasta tuomitaan myös se, joka luotonannossa ottaa tai edustaa itselleen tai toiselle korkoa tai muuta taloudellista etua, joka huomattavasti ylittää julkisen valvonnan alaisten rahalaitosten vastaavassa luotonannossa ottaman tavanomaisen koron.

7§

Törkeä kiskonta

Jos kiskonnassa

- 1) tavoitellaan huomattavaa hyötyä,
- 2) aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuva vahinkoa,
- 3) rikoksentekijä käyttää häikäilemättömästi hyväksi toisen erityistä heikkoutta tai muuta turvatonta tilaa tai
- 4) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti

ja kiskonta on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä kiskonnasta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

KRP totesi, että RL 36. luvun 6§ 1. momentti ei sovellu pikalainayrityksiin. Lainanhakeminen tapahtuu joko tekstiviestillä tai Internetissä, jolloin luotonantaja ei ole tietoinen hakijan taloudellisesta tilanteesta, mikäli hänelle myönnetään pikavippi. Kielteinen päätös perustuu nimenomaisesti asiakkaan taloudellisiin ongelmiin (aikaisempi vippi maksamatta tai muita merkintöjä, jotka käyvät ilmi Suomen Asiakastieto Oy:n – rekisteristä) ja ei näin ollen ole koronkiskontaa. Joten käyväksi kohdaksi jää vain 6 § 2. momentti, jota KRP tulkitsee niin, että se ei tarvitse aiemman momentin täyttymistä. (KRP (2008) s.7)

3.5.1. Professori Ari Saarnilehdon lausunnot ja tilastokeskus

Suomen Pienlainayhdistys pyysi Turun yliopiston professoria Ari Saarnilehtoa antamaan lausunnon vuosikoron sopivuudesta koronkiskonnan arviointiin. Hän ilmoitti havainneensa, että mikäli asiakas ottaa tietyn yrityksen 100 € lainan ja maksaa sen takaisin kahden viikon kuluttua tulee hinnaksi 118,50 €. Mutta mikäli lainasumma olisi hallussa vuoden, tulisi korko silloisen lainmukaisen viivästyskoron mukaan 11,50 € suuruiseksi. Mikäli sovitulta kahdelta viikolta maksetaan vain toimituskulut eikä huomioida viivästyskorkoa, niin korkojen ja muiden kulujen summaksi tulisi vuodessa 30 € eli ts. korkoprosentti 30 % yks. suuruinen. (KRP (2008) s.8)

Tämän esimerkin valossa Saarnilehto totesi, että todellinen vuosikorko ei sovellu mittaamaan sitä syyllistyykö luotonmyöntäjä koronkiskontaan ja todellinen vuosikorko on vain laskennallinen suure (KRP (2008) s.8). Ari Saarnilehto on myös aikaisemmin ottanut kantaa pikalainamarkkinoihin. Artikkelissaan hän on kummastellut sitä, että ala on tuomittu julkisuudessa laillistetuksi keinoksi harjoittaa koronkiskontaa. Hän tutki niin pikavippiyritysten todellisia vuosikorkoja kuin kulutusluottojen vuosikorkoja keskenään. Vaikka kulutusluoton vuosikorko on pienempi kuin pikavipin, niin pankki perii pienistä luotoista myös usean kymmenen euron käsittelymaksun. Pikavippiyritykset perivät myös muutaman euron toimitusmaksun palveluistaan, mutta Saarnilehto muistuttaa, että yritysten liikevoittoa pienentää aina mahdollisuus kohdata luottotappio. Sen takia on täysin normaalia, jos pikavippiyritysten kulut kasvavat laina-ajan pidentyessä. Suurin huoli Saarnilehdolla on kuitenkin palvelun turvattuus. Kuinka voidaan varmistaa se, että laillista liiketoimintaa ei tulla lainsäätäjän toimesta tekemään mahdottomaksi tai kannattomaksi harjoittaa. Hänen mielestään erityisesti pitäisi kiinnittää huomiota siihen, että kuka antaa uusia ehdotuksia lainsäädäntöön. Ovatko asialla kilpailevan toimialan lobbarit vai onko kyseessä yhteiskunnan havaitsema ongelma, joka poistetaan lainsäädännöllä. Olen myös Saarnilehdon kanssa samaa mieltä siitä, että lainmuutosten yhteydessä pitäisi aina muistaa se, kenen hyväksi muutokset ovat. (Saarnilehto A. (2008) s. 312-314)

Vuosikoron epäpätevyydestä on myös tilastokeskus kertonut omassa artikkelissaan ja tullut sellaiseen johtopäätökseen, että se ei sovellu lyhyiden laina-aikojen ja

kulujen vuoksi. Näiden lausumien perusteella Keskusrikospoliisi tuli siihen tulokseen, että vuosikorosta ei löydy kohtaa, jonka reilusti ylittämällä voitaisiin jonkun osoittaa syyllistyneen koronkiskontaa. (Kannas O. (2008), KRP (2008) s.9)

Ainoaksi mahdollisuudeksi jäi siis löytää vastaavanlaisia tuotteita ja verrata niitä syytettyinä oleviin pikavippeihin. Rahoitustarkastuksen mukaan markkinoilla ei ole täysin vastaavaa palvelua, sillä kortti- ja kulutusluotot eivät sinällään ole täysin vertailukelpoisia pikavippien kanssa. Syynä tähän on se, että tyypiltään kulutus- tai korttiluotot ovat "voimassa toistaiseksi" ja niiden hintaluokka on n. 1000 €, kun taas pikaluotto on kertakäyttöinen ja sen summat ovat alkaen 20 €:sta muutamaan sataan euroon. KRP otti kannakseen sen, että pikaluottoa tarjoavilla on suurempi riski, sillä pikaluotot ovat vakuudettomia, ja näin ollen heillä suurempi tappioriski kuin yrityksillä, jotka saavat takauksen tai pantin. Pikalainoja myöntävät yritykset eivät kuulu Rahoitustarkastuksen valvonnan piiriin, kun taas pankit ovat valvonnan piirissä. Rata:n valvonnan kohteina olevien yritysten ei ollut sallittua myöntää luottoa ilman panttia tai vakuutta. Tämä kaikki tarkoitti sitä, että markkinoilta ei löytynyt substituuttia pikalainoille. (KRP (2008) s.9)

3.5.2. Luoton vakuudettomuus

KRP lähti arvioimaan sitä, että paljonko voidaan laittaa arvoa vakuudettomuudelle, sillä se vaikuttaa perittävän koron määrään. Rata:n lausunnon mukaan on täysin luonnollista, että luottokustannukset nousevat vakuuksien puuttuessa. Ennen kaikkea niitä kasvattaa todennäköisyys kohdata luottotappio ja on täysin samantekevää perittääkö kustannukset kiinteinä, vai ilmoitetaanko niistä aiheutuva kustannus koron muodossa. Rata toteaaakin, että luottotappion mallintaminen on teoriassa helppoa, mutta käytännössä vaikeaa, sillä jokainen asiakas on ennen kaikkea ihminen. Eli asiakas joko maksaa velkansa tai sitten ei. Rata esitti KRP:lle laskelman, että jos 10 % asiakkaista ei maksa luottoa (100 €) takaisin, täytyisi yrityksen saada 11 € korvaus/asiakas, jotta tappiota ei syntyisi. ($0,1 \times 0 \text{ €} + 0,9 \times 111 \text{ €} = 100 \text{ €}$). Lisäksi Rata perustelee talousteorian mukaisesti ihmisen olevan luonteeltaan riskinkaihtaja, joten ed. mainittu 11 € korvaus olisi ehdoton alaraja. (KRP (2008) s.9,10)

Suomen Pienlainayhdistys oli toimittanut KRP:lle vuoden 2008 ensimmäisen neljänneksen luottotilastot kolmen suurimman toimijan osalta. Niistä käy ilmi, että kyseiset yritykset myönsivät reilut 83 000 kpl luottoja, kun tilastokeskuksen tilastot kaikilta toimijoilta kertovat, että luottoja myönnettiin yli neljännesmiljoona kertaa. Luottotappion todennäköisyys 90 vrk eräpäivästä on 10,96 % ja 180 vrk eräpäivästä 8,34 %, eli luottotappiovaraus olisi KRP:n laskelmien mukaan 13,70 € yhtä 100 € vippiä kohden. Näiden laskelmien mukaan KRP toteaa, että luoton vakuudettomuus ja riski kohdata luottotappio, nostaa hyväksyttävästi luotosta maksettavaa korkoa. (KRP 2008) s.10-12)

3.5.3. Valvonnan alla oleva korko vs. huomattavasti korkeampi korko – loppulausumat KRP ja Ari Saarnilehto

Kiskontasäännös koskee pääoman käyttöoikeudesta maksettua hyvitystä, ja kuten KRP on aikaisemmin todennut, niin pääoman käytöstä ei lasketa myöntämiseen liittyviä välittömiä kustannuksia ja tappiovarauksia. Edellä mainitut erät täytyy vähentää kuluista, jotta saadaan lukema, johon verrataan julkisen valvonnan alla olevan laitoksen korkoon, jonka se asettaisi vastaavanlaisessa tilanteessa. Ensin pikavipistä vähennetään tappiovaraus ja muut kustannukset (esim. tietojen hankinta), tämän jälkeen jäljelle jäänyttä summaa verrataan vaikka pankin myöntämään velkaan ja tutkitaan niiden korkotasoa keskenään. Ongelmaksi tässä KRP mielestä jää se, että voidaanko liiketoiminnan kiinteät kulut vähentää asiakkaan maksettavaksi tulevasta korosta? (KRP (2008) s.11)

KRP:n mielestä lailliseen rahanlainaukseen voidaan soveltaa nettohyötyperiaatetta. Periaate huomioi kaikki bruttohyötyyn kohdistuvat lailliset kustannukset rikoksella hyödyn määrää vähentävänä tai määrittävänä tekijänä. Tämän lisäksi KRP totesi, että syntynyttä tilannetta voidaan arvioida myös lisähyötyperiaatteen mukaisesti, eli tutkittavana olevan liiketoiminnan nettoperusteista kokonaistuottoa verrataan siihen tuottoon, jonka valvonnan alainen yritys olisi tuottanut. Eli "kiskurikoroistakin" löytyy osa, jonka julkisen valvonnan alainen yritys olisi perinyt vastaavassa tilanteessa. Vasta kun korko olisi huomattavasti tätä laillista osaa korkeampi, olisi kyseessä koronkiskonta. (KRP (2008) s.11,12)

KRP ilmoittaa, että kiskonta tutkitaan seuraavasti:

Korosta tai edusta vähennetään

- a) luottoon liittyvät välittömät kustannukset ja mahdollisesti laillisen liiketoiminnan muut kulut
- b) luottotappiovarausten määrä
- c) julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen koron määrä
- d) julkisen valvonnan alaisen luottolaitoksen koron määrä ylimenevältä osalta siihen määrää, jossa korko alkaa huomattavasti tai räikeästi ylittää julkisen valvonnan alaisen laitoksen perimän koron -ylimenevä osa on koronkiskontaa ja rikoksella saatua hyötyä. Saadun hyödyn määrä tulisi ansionomistajalle korvattavaksi tai toissijaisesti valtiolle menetettäväksi mikäli korvausvaatimusta ei esitetä. (KRP (2008) s.12)

Suomen Pienlainayhdistys toimitti tuottoesimerkin jonka mukaan laskettiin, onko yritysten käyttämä korko koronkiskontaa

- myönnetty laina 100 €, palkkio 25 €
- keskimääräinen maksuaika 34,82 vuorokautta
- myöntökulut 6,40 €
- luottotappio 90 vrk: $(10,96/100) \times (100+25) = 13,70 \text{ €}$
- myyntikate: $25 \text{ €} - (6,40 \text{ €} + 13,70 \text{ €}) = 4,90 \text{ €} (19,6\%)$
(KRP (2008) s.12)

Myyntikatteeksi tuli 19,6 %, summan ollessa 4,90 €. Toisin sanoen perityistä kuluista per 100 €n luotto, yhtiölle jää katetta 19,6 %, eli 4,90 €. Euromäärät muuttuvat tietenkin erisuuruisten pikavippien ja niistä aiheutuvien kustannuksien mukaan, mutta prosentuaalinen muutos on hyvin pieni. (KRP (2008) s.12)

Myyntikateprosentin suuntaa-antavuus eri lainasummalla ja -ajalla on helppo todistaa seuraavalla esimerkillä (PikaVippi.fi (2008) (200€/14vrk))

- myönnetty laina 200 €, palkkio 40€
- keskimääräinen maksuaika 34,82 vuorokautta
- myöntökulut 6,40 €
- luottotappio 90 vrk: $(10,96/100) \times (200+40) = 26,30 \text{ €}$
- myyntikate: $40 \text{ €} - (6,40 \text{ €} + 26,30 \text{ €}) = 7,3 \text{ €} (18,25\%)$

Mikäli keskimääräisen maksuajan ja lainan myöntökulut ovat samat, kuin Suomen Pienlainayhdistyksen tilastoissa, niin kyseisen yrityksen myyntikatteeksi tulisi 7,30 € (18,25 %), joten KRP laskelmaa ei voida kyseenalaistaa.

Keskusrikospoliisi tutki saatua myyntikatteetta vielä tarkemmin. Vanhan kirjanpitolain mukaan myyntikatteella tarkoitettiin myyntituotoista vähennettyjä myynnin oikaisueriä, jolloin saadaan liikevaihto. Tästä kun vähennetään vielä muuttuvat kustannukset, saadaan myyntikate. Vaikka termi onkin vanhentunut, perustuvat pikavippiyritysten myyntituotot luotoista perittäviin palkkioihin. Muuttuvat kustannukset puolestaan liittyvät luoton myöntämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kun huomioidaan, että luottotietojen-, osoitteen- sekä puhelinnumeron tarkistus, mahdollisen Tupas-tunnistuksen aiheuttamat kulut ja laskutuskulut ovat esimerkkejä yhtiön kohtaamista muuttuvista kustannuksista. Lisäksi KRP jatkaa, että liiketoiminnassa myyntikatteella katetaan myös yhtiön kiinteät kustannukset, eli palkat, vuokrat ja leasingkustannukset. Lisäksi kiinteisiin kustannuksiin on esitetty hylättyjen lainahakemusten tarkistuskustannukset (1-2 €/kpl), ja hylättyjä hakemuksia on yhdistyksen mukaan noin 50 % hakemuksista. Lisäksi mainittuun 4,90 € sisältyy hyvitys pääoman käyttöoikeudesta eli yhtiölle jäävä korko. Liikevoittoa voidaan kasvattaa, mikäli sama raha voidaan lainata aina uudestaan yhtiön asiakkaille. Yksittäisen pikalainan kokonaiskustannuksista vähennettävän nettoperiaatteen mukaisesti, ei KRP voinut pitää lainasta pidettyä korkoa kohtuuttomana. (KRP (2008)s. 12,13)

Suomen Pienlainayhdistyksen esittämien faktojen pohjalta voidaan todeta, että myyntikateprosentti on noin 20 % suuruinen. Kun kuitenkin huomioidaan se, että tuosta 7,3 € eli myyntikatteesta joudutaan vähentämään mm. hylättyjen lainapäätösten tiedontarkistuskulut sekä kaikki muut liiketoiminnan muuttuvat ja kiinteät kustannukset, niin yrityksen saama osuus on marginaalinen, jos sitä verrattaisiin luoton todelliseen vuosikorkoon (561 %). Esitettyjen tietojen pohjalta voidaan sanoa, että pikaluottoyritys ei kohtaa missään vaiheessa luoton todellisen vuosikoron suuruisia voittoja, eikä todellista vuosikorkoa voi pitää arviointikeinona lyhyenaikavälin luoton kohtuuttomuuden arvioinnissa.

Samaan lopputulokseen tuli myös Ari Saarnilehto. Hän päätyi sellaiseen lopputulemaan, että koron kohtuuttomuus arvioidaan aina tapauskohtaisesti, joten mitään nyrkkisääntöä ei ole. Tilanteeseen vaikuttaa luoton suuruus, maksuaika ja erityisesti vakuudettomuus. Pikavipit ovat vakuudettomia luottoja lyhyeksi aikaa. Tällöin niiden antajat kantavat luottoriskin, joten on ymmärrettävää, että varsinkin

lyhyeksi aikaa tehtyjen pienien luottojen vuosikorko saattaa nousta korkeaksi. Koronkiskonta koskee kuitenkin todellisten maksujen perimistä, ei laskennallista suuretta. (Saarnilehto A.(2008) s. 312, 313)

3.6. Vertailun vuoksi: Sosiaalista lainaa myöntävät yhteisöt

- Lappeenrannan teknillisen yliopiston ylioppilaskunnan vippilaina

Mikäli kuluttaja kohtaa ylitsepääsemättömiä rahaesteitä ja on pakotettu turvautumaan pikaluottoon, markkinoilla toimii myös yhteisöjä, joiden pääasiallinen toimi on jotain muuta kuin lyhytaikainen vippibisnes, mutta nämä myöntävät jäsenilleen luottoa. Näitä "sosiaalisia luottoja" tarjoavat mm. ylioppilaskunnat ja seurakunnat diakonityön kautta. Lappeenrannan Yliopiston ylioppilaskunta tarjoaa jäsenilleen 170 € vippilainaa tai erityisistä syistä 200 € erikoisvippilainaa. Laina-aika vipistä on kolme kuukautta koron ollessa 12 %, joten maksettavaa tulee 175 €. Velallinen kuitenkin tarvitsee kaksi ylioppilaskunnan jäsentä takaajikseen. Pikavippejä tarjoavien yritysten vipit ovat kalliimpia kuin ylioppilaskunnan tarjous, mutta yhtiöiden riski on suurempi, sillä he tarjoavat luottoa ilman takaajia. (Evangelisluterilainen kirkko (2009), Ltky (2009))

4. Lakimuutoksien vaikutukset ja arvio tulevasta

Hallitus esitti eduskunnalle, että se hyväksyisi muutokset kuluttajansuojalakiin, rikoslakiin ja korkolakiin. Kuluttajansuojalakia uudistettaisiin rajuimmin. Se ottaisi huomioon myös pikalainat, sillä tällä hetkellä KSL 7:4§ ei koske alle kolmen kuukauden mittaisia kulutusluottoja. Täysin uutena lakiin kirjoitetaan 9a §. Sen tarkoituksena olisi turvata kuluttajaa identiteettivarkauksilta. Valitettavasti on paljon tapauksia, jossa toisten henkilötiedoilla on voinut nostaa luottoja, joten hakijan todentaminen on tähän mennessä ollut tietosuojavaltuutetun ja Helsingin hallinto-oikeuden mielestä riittämätöntä (Härkönen R.). Tunnistaminen olisi lain esitöiden mukaan mahdollista tehdä vain käyttämällä lakiin kirjattua vahvaa tunnistamismenetelmää. Vahvoina tunnistamismenetelminä tällä hetkellä pidetään pankkien käyttämää Tupas-menetelmää. Lisäksi pykälät 9b ja 9c velvoittaisivat yrityksiä säilyttämään hakemustiedot viiden vuoden ajan eräpäivästä ja liiketoimintaa rajoitettaisiin nyt niin, että hyväksytyä lainapäätöstä ei voida pistää täytäntöön kello 23.00 ja 7.00 välisenä aikana. (HE 64/2009)

11a, b ja c § vaativat palveluntuottajia toimittamaan lainaehdot asiakkaalle ja turvaa asiakkaan mahdollisuuden perua lainahakemuksensa 14 vuorokauden kuluessa. (HE 64/2009)

Rikoslain merkittävin muutos koski koronkiskonnann tunnusmerkistön parantamista. Nykyinen RL 36:6.2 korvataan seuraavasti:

Kiskonnasta tuomitaan myös se, joka luotonannossa ottaa tai edustaa itselleen tai toiselle korkoa tai muuta taloudellista etua, joka on selvästi epäsuhteessa luotonantajan suoritukseen ottaen huomioon:

- 1) myönnetyn luoton määrä, luottoaika ja luottosopimuksen muut ehdot;
- 2) myönnettyyn luottoon liittyvä luottoriski;
- 3) kulut luotonantajan sellaisista toimista, jotka kuuluvat huolelliseen luotonmyöntömenettelyyn;
- 4) luoton rahoittamisesta aiheutuneet tavanomaiset kulut;
- 5) luottotoiminnan tavanomaiset yleiskulut. (HE 64/2009)

Aikaisemmin momentissa verrattiin mahdollista kiskurikorkoa julkisen valvonnan alaisen rahalaitoksen perimään korkoon. Uudistuksen myötä on helpompi laskea, onko kyseessä koronkiskonta vai ei, sillä teksti velvoittaa ottamaan huomioon juuri ne pienet lisät (luottotietojen tarkastus, tilaajan tunnistaminen), joita liiketoiminnan ylläpito tuo tullessaan.

Kun nyt tarkastellaan eri pikavippiyritysten Internet-sivustoja, niin hallituksen esitys lakien muuttamisesta ei todennäköisesti tule lisäämään paljonkaan yritysten työtä. Yritykset tarjoavat Tupas-tunnistusmenetelmää asiakkaiden käyttöön, mutta lainaa saa myös ilman pankkitunnuksia. Suomen Pienlainayhdistyksen jäsenet ovat jo nyt sitoutuneet olla toimittamatta rahoja asiakkaan ilmoittamalle tilille klo 23.00–7.00 välillä. Tarkastelemani yritysten suhteen tilanne on huolestuttavampi, sillä he väittävät toimittavan rahat tilille asiakkaan pyynnön jälkeen. Tosin on muistettava, että lainmuutokset astuvat voimaan 1.2.2010. Osa tarkastelun kohteina olevista yrityksistä lähettää lainaehdot asiakkaan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen, joten se jää tulevien oikeustapauksien kohtaloksi arvioida, onko tämä reilua asiakasta kohtaan, vai pitääkö lainaehdot toimittaa kirjallisena asiakkaalle. Osa taas kehottaa niihin tutustumaan yhtiön sivuilla. Mikäli omaksuttaisiin sellainen käytäntö, että lainaehdot pitää toimittaa kirjallisena asiakkaille (ei sähköpostilla), niin se todennäköisesti ainakin lisäisi kustannuksia yritysten maksattavaksi. Nämä kustannukset siirretään kuitenkin asiakkaiden maksettavaksi, ja lisäksi tämä saattaisi jopa siirtää osan lainamarkkinoista harmaan talouden piiriin. Kaikista suurin ongelma pikaluotoissa ei ollut koronkiskonta, vaan asiakkaan varma tunnistaminen ja se, että viranomaisten päätöksiä noudatettaisiin. (Apulaina (2009), Novavippi (2009), Rahatalo (2009), Televippi (2009) Vipmoney (2009). Suomen Pienlainayhdistys b (2009))

4.1. Oikeustapauksia

4.1.1. Lappeenrannan käräjäoikeus (Tuomio 06/425)

Ensimmäisenä oikeustapauksena käyn lävitse vuonna 2006 Lappeenrannan KäO:ssa kirjallisessa menettelyssä käsiteltyä juttua. Tässä tapauksessa yhdistyy

monet pikavippialan ongelmat: tilaaminen, korkokysymys ja perintä. Maamme käräjäoikeudet ovat nykyään täystyöllistettyjä perinnän osalta, joten tapaus on edelleen ajankohtainen. (Mäkinen P. (2008))

Kantajana oli VIP Finland Oy:n puolesta perintätoimisto Intrum Justitia Oy ja vastaajana Mikko Salo. Kantaja oli vaatinut, että vastaaja maksaa

- a) pääomaa 120 € korkolain 4 § 1. momentin mukaisine viivästyskorkeineen 20.9.2005 lukien
- b) perimiskustannuksista 5,00 € korkolain 4 § 1. momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua ratkaisupäivästä lukien
- c) oikeudenkäyntikuista 275 € korkolain 4 § 1. momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua ratkaisupäivästä lukien
- d) perimiskustannuksista 59 € korkolain 4 § 1. momentin mukaisine viivästyskorkeineen kuukauden kuluttua ratkaisupäivästä lukien.

Vastaaja oli tilannut kantajalta tekstiviestin välityksellä 100 € luoton. Luotosta peritään 14 päivän jälkeen toimitus- ja käsittelykuluja 20 €. Lisäksi hakijalle tuli maksettavaksi tekstiviestiveloitukset 2,15 €. Kahden viikon vippi arvoltaan 100 € tuli maksamaan hakijalle 122,15 €. Vastaaja oli tilannut kantajayhtiöltä 23.8.2005 kyseisen 100 €:n vipin ja hyväksynyt sen 30 min kuluessa lähettämällä KYLLÄ vastausviestin. Vastaaja oli yrittänyt hakea edellisenä päivänä kolme kertaa vippiä toisen henkilön nimissä olleella matkapuhelimella. VIP Finland oli hylännyt hakemukset, koska numero ei täsmännyt henkilötietoihin. Seuraavana päivänä vippihakemus onnistui, mutta tilin, jolle lainasumma maksettiin, omisti Juha Junnonen. Kantajayhtiö ilmoitti, että he maksavat vipin aina hakijan haluamalle pankkitilille eli myös jollekin muulle, kuin hakijan pankkitilille. VIP Finland ei vastaa siitä, että tilille, johon luotto on toimitettu, ei asiakkaalla ole mahdollista nostaa tilaamaansa vippiä joko kokonaan tai osittain, sillä hakija on yhtiön mielestä hyväksynyt vahvistusviestissään ehdot. Yhtiö pitää 22,15 € kuluja kohtuullisena, sillä se koostuu asiakkaan luotto- ja numerotietojen tarkastuksesta, varmennuksesta sekä käsittely-, laskutus- ja postitus yms. kuluista. Kantaja myös perustelee toimintaa eettisenä, sillä uutta vippiä ei saa, ennen kuin vanha on maksettu. Lisäksi mikäli jonkun henkilötietoja käytetään väärin ja se johtaa poliisin tutkimuksissa rikokseen, niin velkomisesta luovutaan uhrin osalta.

Vaatimuskohdat 2-4 selittyvät sillä, että 5 € on hinta maksumuistutuksesta, 275 € koostuu 190 € haastehakemuksesta ja 85 € kirjallisen lausuman laatimisesta. Perintäkulut on myös eritelty ja 1. maksuvaatimus on arvoltaan 21 €, 2. ja 3. maksuvaatimuksen ollen 19 € kpl.

Vastaaja vastusti kannetta ja ilmoitti, että ei aio maksaa vaadittuja summia, sillä hän perustelee vipin ottoa, koska se on tehty liian helpoksi. Lisäksi hän ihmetteli, miksi lainaa myönnetään henkilölle, jolla ei ole tuloja, pankkitiliä, eikä edes asuntoa. Vippiä ei kuitenkaan ylipäättänsä pitäisi antaa jos hakemuksesta käy ilmi, että hakija ja tilinomistajan nimet ovat erilaiset.

Vastaajan perusteluista huolimatta oikeus katsoi, että vastaaja veloitettiin maksamaan kantajalle kaikki mitä häneltä oli vaadittu. Sillä vastaaja oli myöntänyt, että hän oli tilannut tekstiviestin välityksellä kyseisen lainan ja hyväksynyt siitä aiheutuvat kulut sekä lainaehdot ja vippi oli maksettu hakemuksessa ilmoitetulle pankkitilille. Lainaehtojen mukaan vippi voidaan maksaa myös muulle kuin hakijan hallussa olevalle pankkitilille, joten sen osalta myös katsottiin, että kantaja oli tehnyt vain velvollisuutensa. Kustannusrakenteesta todettiin, että ne ovat kohtuulliset.

Mikäli tapaus sattuisi 1.2.2010 jälkeen, niin tulos olisi uskoakseni erilainen. Nyt oikeus otti sen kannan, että se ei suojellut kuluttajaa, vaan käski hänen kantaa vastuunsa. 30 minuutin mittainen harkinta-aika ei mielestäni ole riittävä, ja edelleen toivoisin, että vippi maksetaan vain sille tilille, jonka luotonhakija omistaa.

4.1.2. Markkinaoikeus (Dnro 36/08/M2)

29.5.2009 oli päivämäärä, joka vaikutti eniten pikavippi liiketoimintaan ennen kuin hallituksen esitys hyväksyttiin eduskunnassa ensimmäisessä käsittelyssä. Markkinaoikeuden eli MAO:n päätös (MAO:257/09, Dnro36/08/M2) rajasi ensimmäistä kertaa alan pelisääntöjä viranomaisten toimesta. Kuluttaja-asiamies oli vaatinut Oy Atlas-Invest Ab:tä tilille neljästä eri rikkeestä, joista jokaista pitäisi tehostaa 100 000 € arvoisella uhkasakolla. Rikkeet olivat:

1. KSL 6a luvun 6-9 §:n mukaisten ennakkotietojen toimittamatta jättäminen.

2. Sopimuksen teko kuluttajan kanssa ilman, että kuluttajalla on ollut aikaa tutustua edellä mainittuihin sopimusehtoihin.
3. Seuraavien mainoslauseiden käyttö a) rahat tilillesi minuutissa kellon ympäri b) luottoa 24 h vuorokaudessa c) saat heti Hetiluoton tilillesi
4. Rahojen maksun kello 23.00–7.00 välisenä aikana.

Jutussa käytiin läpi markkinaoikeudelle tyypilliseen tapaan, yhtiön mainoksia ja sekä tutkielmassani mainittujen viranomaistahojen tekemiä tutkimuksia alasta (KTM ja Optula)

Oy Atlas Invest Ab:n aputoiminimet ovat Hetiluotto ja Suoravippi. Molemmilla aputoiminimillä on omat Internet-sivut joissa on luotonhakuohjeet. Ennen markkinaoikeuden päätöstä asiakas on mennyt yhtiön Internet-sivuille ja toiminut hakuohjeiden mukaisesti. Tekstiviestin välityksellä on ensin pitänyt lähettää lainahakemus ja sen jälkeen vielä hyväksymisviesti. Varsinainen juridinen ongelma 1. ja 2. kohdassa oli se, että asiakas ei ole saanut henkilökohtaisesti lainan ehtoja, jotta olisi voinut tutustua paremmin ja huolella siihen, mitä on hankkimassa. Vastaajayhtiö ilmoitti, että lainan ehdot löytyvät yhtiön Internet-sivuilta ja ne ovat olleet koko ajan saatavilla. Markkinaoikeus katsoi kuitenkin, että ”saatavilla” on eri asia, kuin ”toimitettuna”, joten yhtiö joutui muuttamaan toimintatapojaan tämän väitteen osalta. Mainoslauseista vain ensimmäinen – ”Rahat tilillesi minuutissa kellon ympäri” johdannaisineen tulkittiin luotonmarkkinointiin sopimattomaksi, sillä se ei edistä harkintaa ja kuluttajan etua. Viimeisin Markkinaoikeuden kielto koski luottojen myöntämistä kello 23.00 ja 7.00 välillä. Vaikka vastaaja väittikin, että laista ei löydy tällaista kohtaa, joka olisi perustuslain 18 § 1. momentin vastainen, niin tilastojen valossa suurin luottojen kysyntäpiikki osuu iltapäivään ja alkuiltaan. Hiljaisin aika on vastaajayhtiössä kello 1.00 ja 6.00 välillä, joten yhtiö ei kärsi tästä päätöksestä. Näitä kolmea eri kohtaa tehostettiin jokaista 50 000 € uhkasakolla.

Se ketä päätös sitten koskee, onkin eri juttu. Kuluttaja-asiamies on lähtenyt liikkeelle siitä, että päätös koskee koko alaa, mutta osa yrittäjistä on sitä mieltä, että päätös koskee vain Oy Atlas Invest Ab:tä. (Taloussanomien b (2009))

Nyt yhtiö on muuttanut toimintatapojaan niin, että asiakkaan on ensin lähetettävä ilmainen tekstiviesti yhtiölle, jossa hän kertoo sähköpostiosoitteensa. Tämän jälkeen hän kirjoittaa lainahakemuksen, josta käy ilmi lainasumma ja -aika, sekä hakijan nimi osoitetietoineen ja tilinumeroineen. Tämän jälkeen on vielä lähetettävä varmistusviesti. Järjestelyllä yhtiö siirtää vastuun lainaehtojen lukemisesta velanottajalle. Yhtiö tarjoaa myös mahdollisuutta tunnistautua verkkopankkitunnuksilla. Tätä Tupas-tunnistamismenetelmää taas suositteli aikanaan tietosuojalautakuntakin. (Hetiluotto (2009), Suoravippi (2009))

Tämän kellonaikapäätöksen taustalla on KTM:n tutkimus, jossa osa luotoista haetaan päihtyneenä. Tarkoituksena on välttää tilanteita, jossa luottoa haetaan yömyöhään päihtyneenä suojaten näin nimenomaisesti luoton keskivertokäyttäjiä, eli nuoria. Uskoisin, että ainoa muutos tuomioon tulisi juurikin kohdan 4 osalta. Tuomiota kovennettaisiin nykyisestä uhkasakosta. Kuluttajasuojalain muutos tarkoittaa ehdotonta kieltoa panna maksuun vippejä kello 23–07 välillä. (Kaartinen R. & Lähteenmaa J. (2006) s.41,49, KSL 2009)

5. Yhteenveto

Kun keksitään jotain uutta, mitä lainsäätäjät ei tunne, syntyy usein ongelmia. Näin on käynyt myös pikaluottojen osalta. Ala on kasvanut merkittäväksi palvelualaksi. Viime vuonna myönnettiin yli miljoona pikalainaa ja yritysten lukumäärä on jo n. 70. Kun toiminta alkoi Suomessa vuonna 2005, niin varsin pian alkoi ilmestyä kirjoituksia, joissa vaadittiin alalle jonkinlaista lainsäädäntöä. Asian ollessa useasti esillä eduskunnassa päätettiin vuonna 2007 perustaa työryhmä, jonka tarkoituksena oli saada aikaan ehdotus, miten ongelmat pitäisi ratkaista. Työ saatiin seuraavana vuonna valmiiksi ja hallitus pystyi vielä antamaan nopeasti esityksen eri lakien muuttamisesta tilanteen edellyttämällä tavalla. Olivathan eri oikeusasteet jo työskennelleet erilaisten pikavippeihin liittyvien ongelmien parissa. Oli käsitelty koronkiskontaa, tilaamista toisen henkilön nimissä ja vilpillistä markkinointia. Kuluttaja-asiamies oli ollut valppaana muiden tahojen vielä miettiessä kantaansa asiassa. Hän oli yrittänyt paimentaa alaa omilla ohjeillaan ja kun asioista ei päästy sopuun, niin toistaiseksi merkittävimmäksi oikeustapaukseksi markkinoinnin osalta jäi Kuluttaja-asiamies vs. Oy Atlas-Invest Ab. Tietosuojalautakunta oli myös yrittänyt omalla panoksellaan asettaa alalle toimintamalleja jutussa Tammi-Rahoitus Oy:tä vastaan. Heidän mielestään vain vahvat tunnistamismenetelmät ovat hyväksyttäviä, ja kehottivat myös muitakin alalla toimivia yrityksiä muuttamaan toimintatapojaan niin, että asiakas voidaan varmasti tunnistaa. Vuonna 2007 perustettiin myös pikavippialan etujärjestö Suomen Pienlainayhdistys, joka ei ole menestynyt kovinkaan hyvin jäsenhankinnassaan, mutta sen tärkein tehtävä onkin muokata positiivisemmaksi alan ylle langennutta negatiivista julkisuuskuva.

Kolmen lain (KSL, RL, KorkoL) muutokset hallituksen esityksen mukaisesti astuvat voimaan 1.2.2010. Kuluttajansuojalain tärkeimpänä uudistuksena on uusi vaatimus tunnistaa asiakas vahvalla tunnistamismenetelmällä, sekä vaatimus säilyttää hakuhistoria viiden vuoden ajan, ellei muuta laista rahanpesun ja terrorismin estämisestä johdu.(KSL 7:9b). Korkolakia päivitetään myös niin, että ei syntyisi niin absurdiä tilannetta, jotta otettu luotto muuttuu halvemmaksi, kun se joutuu viivästyskoron alaisuuteen. Rikoslakiin muutoksen kohteeksi joutuu kiskontaa koskeva sääntely. Se tehdään yksityiskohtaisemmaksi, jotta voidaan arvioida onko kyseessä koronkiskonta vai ei.

Nykyisen lain puitteissa pikavippiyritysten perimät summat eivät täytä koronkiskonnan tunnusmerkistöä, vaikka näiden luottojen todellinen vuosikorko on useampi sata, jopa yli tuhat prosenttiyksikköä vuositasolla. Keskusrikospoliisin tutkimusten perusteella voidaan todeta, että todellinen vuosikorko on epäkelpo mittari lyhyen ajan luoton kuvaamiseen. Lisäksi kun ajatellaan muiden tutkimustulosten perusteella sitä tosiasiaa, että luottoja ottavat heikossa rahoitusasemassa olevat ihmiset, on riski kohdata luottotappio yrityksillä suuri. Pikavippejä tarjoavat yritykset ovat osakeyhtiöitä ja osakeyhtiön velvollisuus on tuottaa voittoa. Näin ne joutuvat vielä varautumaan erinäisiin liiketoiminnasta aiheutuviin kiinteisiin ja muuttuviin kustannuksiin. Tästä johtuen on täysin ymmärrettävää, että he haluavat korvauksen maksetulle pääomalle. Tuo korvaus ei kuitenkaan ole kiskonnan tunnusmerkistöä täyttävää.

Uskon alan tulleen aallon harjalle, mitä yritysten määrään tulee. Alalla toimijat joutuvat lainmuutosten takia muuttamaan toimintatapojaan, ja tästä aiheutuneet kustannukset peritään todennäköisesti asiakkailta korkeampina palvelumaksuina, mikäli se on uuden rikoslain mukaan perusteltua. Tämä puolestaan nostaa kuluttajan lainarahan hintaa ja talouden oppien mukaan vähentää kysyntää, elleivät toiset tahot kiristä luotonmyöntämiskriteereitään. Suurin ongelma alalla ei ollut korkokysymys, vaan ongelmiksi nousivat luottojen tilaaminen toisten nimissä ja välinpitämättömyys viranomaisohjeistuksista. Tosin tilannetta on hyvä arvioida uudestaan, kun lainmuutokset astuvat voimaan.

6. Lähteet

Direktiivi (2008) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2008, kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta. [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32008L0048:FI:HTML>]

Eduskunta a (2009) HE 64/2009 vp [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiat/HE+64/2009>]

Eduskunta b (2009) Täysistunnon pöytäkirja PTK 52/2009 vp [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/ptk_52_2009_ke_p_5.shtml]

Evangelisluterilainen kirkko (2009) Diakonia Suomessa [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.evl.fi/kkh/to/kdy/diakonia_suomessa.html]

Ferratum (2009) Yritys [www-dokumentti] Saatavilla: [<https://www.ferratum.fi/yritys/>]

Finanssialan keskusliitto (2009) Maksutekniikan kehittyminen [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.fkl.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2387&VID=default&SID=908749773841401&S=2&A=closeall&C=29521>]

Finanssivalvonta (2009) = Rata (2006) Pikavippitoiminta Suomessa yleisempää kuin muissa EU-maissa. [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Tiedotteet/Arkisto/Ratan_lehdistotiedotteet/Pages/8_2006.aspx]

Hallituksen esitys 64/2009 [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2009/20090064>]

Henkilötietolaki (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990523>]

Hetiluotto (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [<https://www.hetiluotto.fi/>]

Hiilamo H. (2006) Pikaluotoista kasvanut huomattava sosiaalinen ongelma. [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/56D82CFBA8469D8BC2257230004685F4?OpenDocument&lang=FI>]

Härkönen R. (2009) Identiteettivarkauksiin perustuvat rahapetokset kasvaneet rajusti. Turun Sanomat 28.10.2009. [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.ts.fi/online/kotimaa/84090.html>]

Kaartinen R. & Lähteenmaa J. (2006) Miten ja mihin nuoret käyttävät pikavippejä ja muita kulutusluottoja? 1.p. Edita

Kannas O. (2008) Yli miljoona pikavippiä vuodessa. Tieto & trendit 4-5. [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.stat.fi/artikkelit/2008/art_2008-07-10_001.html?s=0]

Keskusrikospoliisi (2008) Esitutinnan päätökset [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://pienlainayhdistys.fi/UserFiles/pienlaina/File/pikaluottokiskonta.pdf>]

Kuittinen T. (2009) Uusina uhreina eläkeläiset. Apu 17.9.2009 s.33-34.

Kuluttajansuojalaki 1986 [www-dokumentti] Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1986/19860385>

Kuluttajansuojalaki 1993 [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1993/19930085>]

Kuluttajansuojalaki 2009 [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780038>]

Kuluttajavirasto (2004) Jouluostokset pikaluotolla –helppoa mutta kallista. www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.kuluttajavirasto.fi/Page/2e667085-8cb0-4e49-b382-521fdabff22c.aspx?groupId=f15b23c5-9bfc-41a5-bd04-0adc7b47371a&announcementId=1a06d537-9ee4-4edb-b171-03cdf4456c10>]

Ltky (2009) Toimistopalvelut [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.ltky.fi/sivu/J%C3%A4senpalvelut/Toimistopalvelut>]

Markkinaoikeus (2009) Dnro 36/08/M2 [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.oikeus.fi/markkinaoikeus/46913.htm>]

Mäkinen P. (2009) Maksamattomat laskut työllistävät käräjiä. Tamperelainen 9.3.2009 [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.tamperelainen.fi/Paikallisuutiset/Kaikki-uutiset/Paa uutiset/Maksamattomat-laskut-tyollistavat-karajilla>]

Nikkilä A-R. (2009) Pikavipeistä tuli nuorten miesten tuottoisa bisnes. Vantaan Sanomat 11.11.2009 s.4

Novavippi (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.novavippi.fi/index.phtml>]

Oksanen A. (2008) Yli puolet 18–19 ei tiedä mitä korko on. Helsingin Sanomat 11.2.2008 [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.hs.fi/talous/artikkeli/Yli+puolet+18%E2%80%9319-vuotiaista+ei+tied%C3%A4+mik%C3%A4+korko+on/1135233982964>]

Paakkanen M. (2008) Pikavipit velkaannuttavat pahoin osaa varusmiehistä. Helsingin Sanomat 14.6.2008 [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Pikavipit+velkaannuttavat+pahoin+osaa+varusmiehist%C3%A4/1135237163372]

Rahatalo (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.rahatalo.fi/?page=index]

Rekonen S. (2007) Pikavipit – nopea tie onneen vai ahdinkoon. 1. p. Espoo, Otamedia

Rikoslaki 2009 [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001]

Saarnilehto A. (2008) Uudet lait –uudet säännökset? Teoksessa: Juhlajulkaisu Leena Kartio 1938 – 30/8 -2008. 1. p. Jyväskylä Gummerus Oy

Shell (2001) Oy Shell Ab täyttää 90 vuotta. [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.shell.com/home/content/fi-fi/news_and_library/press_releases/2001/oysshellab_16100346.html]

Suomen Pankki (2009) Korot [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.suomenpankki.fi/fi]

Suomen Pienlainayhdistys a (2009) Pienlainayhdistyksen jäsenyritykset [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.pienlainayhdistys.fi/?pageid=2]

Suomen Pienlainayhdistys b (2009) Pienlainatoiminnan eettiset säännöt [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.pienlainayhdistys.fi/?pageid=4]

Suomen Pienlainayhdistys c (2009) Tietoa pienlainamarkkinoista [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.pienlainayhdistys.fi/?pageid=1]

Suomivippi (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.suomivippi.fi/etusivu/]

Suoravippi (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [https://www.suoravippi.fi/]

Taloussanomat a (2009) Pikavipit [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.taloussanomat.fi/laskurit/pikavipit]

Taloussanomat b (2009) Pikavippifirmat rikkovat lakia. [www-dokumentti] Saatavilla: [http://m.taloussanomat.fi/?page=showSingleNews&newsID=200915561]

Taloudenhallinnan neuvottelukunta (2007) Nuoren miehen ”kalliit kulissit” romahtavat näyttävästi [www-dokumentti] Saatavilla: [http://www.tem.fi/files/17308/Nuoren_miehen_kalliit_kulissit_romahtivat_nayttavasti.pdf]

Taloudenhallinnan neuvottelukunta a (2006) Ministerit ottavat pikaluotot tehostettuun valvontaan [www-dokumentti] Saatavilla:
[http://www.tem.fi/files/17026/Ministereiden_korkosuositukset.pdf]

Taloudenhallinnan neuvottelukunta b (2006) Pikavippejä otetaan ruokaan velanmaksuun ja ”juhlamiseen” [www-dokumentti] Saatavilla:
[<http://www.tem.fi/files/17024/Nuortenpikavipit.pdf>]

Taloudenhallinnan neuvottelukunta c (2006) Pikaluottojen tarjoajilta perätään vastuuta [www-dokumentti] Saatavilla:
[<http://www.tem.fi/files/17023/Pikavippisuositukset.pdf>]

Televippi (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.televippi.fi/>]

Tietosuojalautakunta (2009) [www-dokumentti] Saatavilla:
[<http://www.om.fi/Etusivu/Ministerio/Neuvottelujalautakunnat/Tietosuojalautakunta>]

Tietosuojalautakunta (2008) Dnro 1/933/2007 [www-dokumentti] Saatavilla:
[<http://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/ftie/2008/20080001>]

Työryhmämietintö 2008:7 (2008) Pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistaminen. [www-dokumentti] Saatavilla:
[<http://www.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Tyoryhmamietintoja/Tyoryhmamietintojenarkisto/Tyoryhmamietintoja2008/1224166755526>]

Valkama E. & Muttilainen V. (2008) Maksuvaikeudet pikaluottomarkkinoilla. 1.p. Helsinki Hakapaino Oy

Vippiluotto (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.vippiluotto.fi/>]

Vipmoney (2009) [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://www.vipmoney.fi/?id=1>]

YLE (2009) Pikavippejä yli miljoona [www-dokumentti] Saatavilla:
[http://yle.fi/uutiset/talous_ja_politiikka/2009/05/pikavippeja_yli_miljoona_745917.html]
]

Vaalisto H. (2009) Nykyisille tekstiviestivipeille tulee loppu. Taloussanomat 2.6.2009 [www-dokumentti] Saatavilla:
[<http://m.taloussanomat.fi/?page=showSingleNews&newsID=200913616>]

Wikipedia (2009) HST [www-dokumentti] Saatavilla: [<http://fi.wikipedia.org/wiki/HST>]

